

Dokumentar urada v letu 1913 in 1929: U.S.A. 283-432; Avstrija 185-297;
Nemčija 88-142; Italija 85-184; Belgija 56-125;
Vd. Britanija 0-27.

VPRAŠANJE IN PROBLEMI PRAVEGA NARODNEGA GOSPODARSTVA.

Eno velikih vprašanj naše dobe je: kaj je s takozvanim narodnim gospodarstvom, njegovo nujnostjo in njegovim uresničenjem.

Povsod namreč vidimo, kako modorno gospodarsko življenje presnavlja in drugače ureja kot je bilo dosedaj urejeno.

1) V mednarodnem gospodarskem življenju vidimo, da vstopajo nove ovire za svobodno izmenjavo gospodarskih dobrin. ~~Priznava~~ Pred vojsko je veljalo načelo svobode mednarodne trgovine.

Danes carinske ovire: II 268 Devizni predpisi.

Povsod prodira misel narodno gospodarske samostojnosti, misel avtarkije. Osamosvojitve od zunanjega trga.

Industrijske države se osamosvajajo glede važnejših živil in sirovin. ~~321~~ Nemčija obremenitev kosumentov v l. 1930/31 2,5 milijarde mark /Dessauer/
Agrarne dežele se industrializirajo. Posledica: izvoz industrijskih dežel pada. Evropa 1913 62% zunanje trgovine 1929 53%.

* Italija 1925-34 previdnih urada žit = moke med državami
predel val 185-187 z na 2° maj. 31
Nemčija 1925/26 previdnih urada 185 milij. ž. ž. = moke
1930/34 miš.

D) V notranjosti držav: intenzivneje gospodarsko vodstvo. Prej je ^{truditi se} prevladovalo načelo svobode, gospodarskega liberalizma. Država naj se čim manj vmešava v gospodarstvo.

Sedaj srečujemo kolektivistično, načetno, dirigirano gospodarstvo - Rusija, Italija, Nemčija, USA, Turčija itd itd.

Petletke, štiriletke itd.

Utemeljitev tega razvoja: ^{v njihovem}

a/ ~~Idejni~~ Avtarkično gospodarstva je nujno vezano - Drugače se ne da uresničiti.

b/ Kriza je pokazala, da gospodarskega dogajanja v notranjosti držav ni mogoče prepustiti svobodnem iskanju čim večjega dobička. Koncentracija kapitala v velepodjetjih in velebankah, ki je njih riziko prevelik in ga mora nositi celota. Polomi velebank: II. 382

Država so prevzele vedno večji del gospodarstva v svoje roke. Schat: Nemčija, leta 1931 70% vseh kreditnih bank v javnih rokah. Italija.

~~ex Maxia razvoj~~

II.

Kaj naj rečemo k temu razvoju?

1. Gotovo je vplival na vse to osnovni idjni tok naše dobe, ki gre bolj in bolj v kolektivistično smer. Vedno intenzivnejša kolektivizacija življenja je rodila tudi kolektivistično miselnost.

2/Vendar silijo v to smer tudi posebne gospodarske okolnosti, zaradi katerih ne more biti bistveno drugače. To se pravi, da je svobodno gospodarstvo danes praktično nemogoče:

a/Vprašanje svobodne trgovine: Od dobe začetnega kapitalizma, ki se je na podlagi liberalizma tako razvil, se se razmere bistveno spremenile.

Civilizacija je silno napredovala. Potrebe so narasle. Posebno vojska je tu mnogo vplivala. Nastajajo vprašanja kje dobiti sredstva za nakup? Industrijske dežele bi rade izvažale, ni pa sredstev za nakup. Kje dobiti denar?

Odgovor: V obrti in industriji. Na domačih tleh treba ustvariti možnost dela in zaslužka. Ten boljši naj bo

I. Za agrarne dežele je to toliko bolj nujno, ker so glede na zunanjo trgovino vedno na slabšem od industrijskih. Nizke cene agrarnih proizvodov, drago industrijsko blago. Izvoz agrarnih proizvodov se ne da brezkočno stopnjevati. Pri kruhu ni kakor pri modnem blagu. Spremeba v prehrani.

II. Industrijske dežele: Zgolj industrijskih držav ni. Nemčija ima skoro 1/3 kmečkega prebivalstva. Anglija /brez Irske /10%

Teh ljudi ni mogoče pustiti propasti. -producirajo pa draže.

Vsemu temu se pridružuje še politična negotovost. Po-
treba obrambe.

Vse to onemogoča svobodno mednarodno trgovino.

b/V notranjosti držav:

1/avtarikično gospodarstvo je nujno vezano. Drugače
se ne da urediti.

2/Krizaxjexpokazalixdaxgospodarskegaxdaxjajajaxx
xnotranjostixnixnogožexprepusitixsvobodnemuxteku. Koncentra-
cija kapitala v velepodjetjih in velebankah, ki je njihov
riziko prevelik in ga zasebni lastnik ne more nositi-

Posebno jasno se je to pokazalo v zadnji krizi. Po-
lomi velebank: H. 782

Države so prevzele vedno večji del gospodarstva
v svoje roke. Schacht: 70% nemških velebank je bilo leta 1931
v javnih rokah. Italija.

Vedar vse to ne pojasnuje in ne utemeljuje dovolj
tega razvoja.

*Der Kreditanstalt für Handel und Gewerbe; 1931; 140 mfl. (1150 - 1700)
31% in industrijske - 100 mfl. (820 mfl. industrijske; javne
72 1100 mfl. (med 9 milijard di) Kuga je Avstrijo prebrala
& knjige izjavil vsak. velebank in 5 milijard di. (proced. 16)
Dvoje in omotnih prazil (1931, 1933)*

Nemčiji, Franciji.

*Seu evropske udare 1931 2.5 - milijard. - evro
(pa tebe. Kurn Oract 30 milijard di)*

Vsemu temu se pridružuje še politična negotovost.
Potreba obrambe.

Vse to onemogoča svobodne mednarodno trgovino.

b/ V notranjosti držav: Smotrne organizacije vsega narodnega gospodarstva ne zahteva samo nevarnost da mora celota nositi posledice slabega zasebnega gospodarstva v največjih podjetjih.

Tudi zahteva in potreba avtarkije sama še ne zadošča za pravo utemeljitev tega razvoja.

3) Odločilnega pomena je dejstvo, da je narodno gospodarska ideja utemeljena v narodni oziroma državni občestvenosti

Vsi udjet tega občestva se morajo med seboj organično dopolnjevati. Tudi v gospodarstvu.

To je tem bolj nujno, kolikor bolj se življenje kolektivizira.

Zato treba omogočiti obstanek in zdrav razvoj vsem potrebim in koristnim stavovom.

Enostransko razvit narod ni organičen in ne more živeti sam iz svoje lastne moči. Enostranska industrializacija ni dobra tudi če nese. Težave Angležev. Nemcev. Egipet, Savinjska dolina ~~xxxx~~ Deset zapovedi za nemške poljedelce 1931

Misel svobodnega gospodarstva, posebej svobodne mednarodne trgovine je zrasla iz stremljenje po čim večjem dobičk

je pristno kapitalistične. medtem ko je ideja pravega narodnega gospodarstva občestvena. Njen cilj je čim popolnejša obča blaginja ne čim več profita nekaterih podjetnikov. Pod narodno gospodarskim vidikom dobiva gospodarsko življenje zopet prvotni smisel: zadovoljevanje potreb.

~~xDosedajjxjexhikoxgovorjenjexoxnarodnengospodarstvux~~

III

Potreba pravega narodnega gospodarstva je torej očita in utemeljena.

Dosedaj je bilo govorjenje o narodnem gospodarstvu le prazna beseda, niti pravi narodno gospodarske politike večinoma ni bilo.

Uresničenje narodnega gospodarstva ~~danes~~ ni lahka zadeva, je problem. Tu boš navedel samo nekatere najbistvenejše pogoje in probleme pravega narodnega gospodarstva:

a/ Na prvi pogled kolektivistična rešitev. Dejansko nemogoča. Organizacija modrnega gospodarstva se da izvesti samo preko trga. ^{*m p, sken*} Neposreden kolektivizem nemogoč in si ga nihče ne želi. Dokaz Rusija.

b/ Osnovni problem: kakoo ~~doseči~~, ohraniti dobre strani svobodnega gospodarstva, pa doseči da bo vse gospodarstvo le ustrezalo obči blaginji. / iniciativnost, gospodarsnost,

prilagodljivost, Problem nizkih produkcijskih troškov itd/

Na drugis strani odpraviti slabe strani svobodnega gospodarstva to je brezmejnega stremljenja po čim večjem dobičku.

To je podružničenji korpe da zbra,

Vse to se da doseči samo s smotrnimix in odločnim

narodno gospodarskim vodstvom, s smotrno, odločno narodno gospo-
darsko in socialno politiko-

Glavni pogoji za uspeh take politike so:

1/Enoten narodno gospodarski in socialni program

ali načrt.

Ni treba da bi se oblast povsod vmešavala, pregled čez vse pa mora imeti, da ve kje treba poseči.

Naloge narodnega gospodarstva segajo daleč v bdoč-
nost. Dober kmet ne sme predati sinu prezadolženega posestva.
razne negospodarske:

Vpoštevati treba tudi/kulturne, socialne in zgo-
litične potrebe.

Vse to mogoče samo po programu; brez načrta ni na-
rodnega gospodarstva, kakor ~~nixbrezxtexaxnitixzasebnegaxxgospo-~~
zahteva to že zasebno gospodarstvo.

2/Kolektivizacija za celoto važnih produkcijskih

in pridobitnih sredstev: Nemogoče pustiti da bi ostalo v tem
pogledu vse pri starem- Drugače smotrna narodnogosp. in socialna
politika nemogoča.

[Znakr. a.]

Razne oblike za to:

1/ podržavljenje in komunalizacija./nevarnosti:biro-

kratizacija, šex ob komercializaciji pa se vse zavija v meglo-

Kontrola nemogoča.Vpliv politike.Strankarji na vodilnih mestih

Slabo gospodarstvo,ker se zguba prevali na celoto.Sommary:

o da bi bil mogoč konkurz/

S socialnega vidika:delavci bolj odvisni-Kot volivci
pa imajo nevaren vpliv. velekapitala.

V celoti velja:samo kolikor treba streti premoč zaseb

2/ pozadruženje:

Dobre strani:Gospodarske,ne politične ustanove. Samoupravne gospodarske organizacije.Njih vzgojni pomen.

Meje:Produktivno združništvo:Kmet,delavec obrtnik.

Nadaljevanje: str 7-7
predvanje: hrbodno
problem: vstaneje porje.
stavne

Handwritten text in red ink, oriented vertically on the right page of the manuscript. The text is written in a cursive script and appears to be a list or a set of instructions. The words are difficult to decipher due to the cursive style and the angle of the page, but they seem to include terms like "Handwritten", "Khand", and "Hand".